

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRLEGYZŐK EGYLETE, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egészévre 8 K. Félévre 4 K. Negyed-
évre 2 K. Külföldre egész évre 12 korona. Papok, tanítók,
gazdasági egyleti tagok és közs. előjáróknak egész évre 6 K.
a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 K. — Egy
példány ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □em-ként 6 fillér-
többesüri közlésnél 4 fillérért közöltnék. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
egyszer: **vasárnap.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak.

A székely-kongresszus előtt.

— Irta: Gagyhy Dénes. —

Ébredj deli hajnal, te rózsza-özönlő!
Már lengeti leblét hűs reggeli szellő;
Ébredj puha fészkeid melegén pacsirta!
Már tetszik az égen hajnal elő-pirja.

Támadj koronás nap! már zeng neked a dal
Serkenj hadi kúrtszó, költis sereget zajjal!
Fuvalom, hajnal, kúrt, pacsirta-had és nap
Ébredjétek mind, mind!

Ébreddez a székely! Honmentő munkára
táborba szállanak fiai mind, kiben csak erő
van és épség, kinek lelkében él az ohajtás
és ég a vágy, hogy boldogulhasson népünk;
kinek agya megremeg a sejtelemtől, hátha
idegen tulajdonná válik, bitang kézre kerül
bércezes, kis hazánk.

Ti urak, ti hivatott és ti megválasztott
vezérek, tekintetek végig földünkön. Rész-
ben idegenek vagytok, kik csak vitézi hi-
rűnkrol ismertek bennünket: álljatok meg
hát egy szóra! Pihenjen meg tekintetek
egy pillanatra a kopár tetőn, hová má-
sutt csak a köszáli sas rak fészket
és a dúvadak ütnek éji tanyát, de melyet
nálunk az emberek keze termő földdé vál-

toztatott; szemléljétek édes gyönyörűséggel
azt a kitartó szorgalmat és megfeszített
munkát, melyet a székely zugolódás nélkül,
kedvvel végez, hogy magának és övéinek
megszerezhesse a mindennapi kenyeret,
jertek, hadd mutatom meg nektek, hadd
tárom föl előttetek fajunk lelkének tiszta
és szennytelen világát (melyet nem a
vezetőkül kijelölt gyarló emberek buzgalma
örizett meg, hanem a még fertőzetlen ös-
erő tart fenn), hol Istennek és hazá-
nak oly magasan van oltár emelve, hogy
ahhoz piszkos, durva kéz el nem ér, isten-
telen hang föl nem hallszik.

Látván ezeket, önmagatoktól kérdezzétek:
vajjon ennyi nemes erényt szabad-e pusz-
tulásnak engedni; szabad-e megtűrni, hogy
ez a nép alámerüljön, mindörökre megsem-
misüljön?! Ti magatok vizsgáljátok meg a
beteg, az elnyomorodott nemzet testét; sa-
ját szemeitekkel nézzétek sebeit és ne
hallgassatok a gyalázók beszé-
deire, kik vagy nem ismerik a bajt, vagy
érdekeiket védelmezendő, szemérmetlenül
hamisságot mondanak: egyes megté-
velyedettekért felelőssé akarják

tenni az összességet, félrevezetni
igyekeznek titeket és az irányító közvéle-
ményt. Megtapasztalván, látni fogjátok, hogy
betegsége nem a vért megromító ragályos
kór, hanem a küzdelemben kifáradt és
megtört ember erőtlensége.

Ti bölcsök vagytok és tudósok; emel-
lett jók is — van szívetek! Ha ez nem
volna, bizony fetrengeni engedtetek volna
továbbra is a nyomor nyoszolóján ezt az
árva népet. Jöjjetek hát és találjatok gyó-
gyító-írt sebeire, hogy félkoldus állapotából
kimenekülve, újból védőpaizsa lehessen Ma-
gyarország keleti határainak. Lelkeiteknek
büszke nyugalma és ezer, meg ezer ember
hálája leszen jótettetek jutalma. Ez minden-
nél nagyobb.

Te legnagyobb és leghatalmasabb vala-
mennyi között, ki kegyelmes ur vagy és or-
szágtartója hazánknak; kinek bölcsőjét szin-
tén nem takarta bársony kárpit, de az egy-
szerűségből emelkedtet a legnagyobb polczra
s így — bizonytal — közvetlen közelről
láthattál nyomorult, sorsüldözött embereket:
légy kegyelmes és irgalmas szivedben az
elesett földnépe iránt, melynek magyar vére-

„SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRGYÁJA.

Szent István ünnepére.

A „Székely-Udvarhely” eredeti tárgyaja.)

A szent jobb ünnepén merülünk el a mult
dicsőségeinek s nagy eseményeinek emlékezetébe!
A rengeteg idő, mely elmúlt az első szent ma-
gyar király uralkodása óta, telve van megható,
nagyserű eseményekkel, melyek Magyarországot
mint a kereszténység és kultúra keleti bástyáját
illetették bele a világhistoriába.

Mert Szent István munkájával: a kereszt-
ténység felvételével kezdődött Magyarország világ-
historiái szereplése, s hogy dicsőségesen, tengernyi
vér áldozásával felelt meg e szerepének: ékesen
bizonyítja ezt a történelem. Az a jobb kéz, melyet
a kegyeletes utódok megőriztek annyi viharos szá-
zadon keresztül, a tengernyi küzdés és megpró-
báltatás között, melyben része lett a magyarnak,
hűségesen őrizte, vezette és intette ezt a népet.
Az események, a historiai és vallási hagyományok
egész özöne fűződik a szent jobhoz, mely e nem-
zetnek egyik legmeghatóbb és legértékesebb
erekléje.

Es századokon keresztül, minden Szent István
napján megelevenedik a szent jobb varázs-
hatalma s az ország minden részéből ezer és
ezer ember zarándokol fel Budára, hogy vallásos

és hazafias ihletet merítsen Szent István király
jobb kezéből. Valóban ez a nagy nemzeti ünnep,
mely még mindig régi fényében ragyog, melyet
nem tudott megkoptatni az idők váltakozása, a
korok mindig megújuló és átváltozó eszmeara-
lata s a modern anyagiasság. Üljük meg mindig
Szent István király napját ugyanazzal az áhitattal
és bensőséggel, mint ezt apánk tették.

A hazafiasság és a kereszténység együttes
nagy ünnepe ez a nap és ezért ünnep — vallás-
különbség nélkül. Mert midőn az első magyar ki-
rály felvette a keresztiséget, majd a pápa által
küldött koronával megkoronáztatta magát s e nem-
zetet keresztényen tette, ezzel nemcsak egy új
országot hódított meg a Jézus Krisztus tanainak,
hanem a haza biztos szilárd alapját is megvetette.
Árpád volt az első honalapító, Vajk Szent István
a második. Mert a kereszténység felvétele nélkül
kipusztult, elsüllyedt volna ez a nép a keresztény
népek áradatában, a kazárok és bessenyők min-
tájára. A keresztény erkölcs és kultúra, melyet az
első árpád házi király honosított itt meg, erőssége
lett mihamar a magyar nemzetnek a századokon
keresztül fenyegető külső és belső ellenséggel
szemben. A kereszténység megvédte Magyarorszá-
got s jött aztán idő, midőn Magyarország védte
meg a kereszténységet.

Kijött nagy Ázsiából a török, hogy elfoglalja
Európát s elsöpörje keresztény kulturáját. Jött

ugyanazzal az erővel és vehemenciával, amelylyel
a barbárok, akik Róma világhódalmát söpörték
el a föld színéről. De világhódító utjában feltar-
toztatta Mohamed milliónyi seregét Magyarország,
a kereszténység kapuja. Százötven esztendeig vias-
kodott ez a kapu a keresztény világ ellenségeivel.
Százötven esztendeig vérzett, hullott, pusztult a
magyar, nehogy a török az ő országán keresztül,
árasztassa el Európát. Európa, s a keresztény-
ség meg is lön kimélve, de elvérzett a magyar
haza s ujjabb százötven esztendeig nyögte a török
uralmat. Ha el is foglalta a kereszténység ezen
bástyáját a török, itt gyengült meg az ereje, itt
akadt meg, hogy előre többé nem mehetett —
csak vissza.

S a szomorú megpróbáltatások századaiban
is, mint az Ur malasztja, felettünk lebegett a Szent
István király jobb kezének csodatevő ereje, óvott,
intett, vezetett és kivezetett a szolgaság hazájából

Nagyvárosban, kisvárosban, faluban egyaránt
mindenütt, ahol a magyarok és keresztények lak-
nak, ünnepre hívóan kondulnak a harangok, hir-
detvén, hogy él magyar, áll Buda még s vele a
kereszténység, a vallásosság és hazaszeretet. Áll-
jon is, éljen is mindakettő mindig, míg arany-
kalászt érlel a napfény és emberek élnek a Duna-
Tisza táján!

Dicsőséges szent jobb, örködj felettünk, óvj
és vezess minket az idők végtelenéig!...

ből egy csöppnyi a te magyar véredben is vagyon, hatalmad nagyságát leked nemes-ségével párosítva, segíts rajta. Folytasd a megkezdett munkát: töröld le a nyomoruság könnyeit, lehelj új életet a már halni készülő tetembe!

Ti fia! a székely nemzetnek, legnagyobbtól a legkisebbig: megálljatok!

Mielőtt egybegyülnénk, mielőtt tanácskozni kezdenénk: hányjuk-vessük meg dolgunkat egymás között és úgy vigyük a világ elébe. Ne féljünk egymás szemébe mondani az igazságot és ne szégyenkezzünk hibáink miatt egymás előtt! Ismerjük egymást ugyanis valamennyien; tudjuk kiben mi lakozik; tudjuk, ki kicsodás: erős-e vagy gyöngé, bölcs-e vagy oktalan, jó-e vagy rossz. Bizony, van köztünk mindenféle fajtából — minek tagadnók! Számosan vannak, kiket a honfibanat, a végromlástól való ijedelem, nagy — sőt erejükön felül való — áldozatra készített; de — fájdalom — akadnak olyanok is, kiket nem tiszta szándék, nem nemes célok, de önzés és érdek sorakoztatott a székelység kibontott lobogója alá.

Én ezekhez szólok!

Ezek maradjanak otthon: ne közelítsenek Tusnád felé, ne akarják megzavarni az összhangot, megcsökkenti az összetartás és egyetértés erejét. A ki ott megjelen, átvöl maradjon attól minden egyéni hiúság, minden olyan törekvés és ámbiczió, mely e szent ügy rovására eshetnék; s eszébe ne jusson valakinek, hogy e zászlót magán-céljainak czégéréül merészelve akasztani.

Itt igaz emberekre, hazafi-hűségekre és önzetlenségekre van szükség, mert egy nemzet — a mi nemzetünk — életéről van szó!

Elvi jelentőségű határozatok. A m. kir. kereskedelmi miniszter 1901. évi 54286. sz. határozata: »Azon körülmény, hogy az egyesek vagy társulatok által saját céljaikra fentartott közutak és hidak a nagyközönségnek s így a közforgalomnak is szolgálnak, nem képez jogcímet arra, hogy az illetők utadó-kötelezettsége leszálltassék vagy megszüntetessék. — A m. kir. közíg. bíróságnak 1901. évi 984. sz. határozatából: »Ha az a ház, mely után városi járdaköltség kövételtek, bírói árverésen eladatott, de a vételárból annak elégtelensége folytán a járdaköltség kielégítést nem nyert, az árverési vevőtől az említett városi követelés jogszerűleg akkor sem követelhető, midőn a vonatkozó városi szabályrendelet ezeket a költségeket oly dologi tehernek minősíti, a mely magát az ingatlant terheli és a mindenkorai tulajdonos ellen érvényesíthető. — A m. kir. belügyminiszter 1901. évi 116,113. sz. határozatából: »Ha az illetőség sem az apa vagy anya után, sem négy évi tartózkodás és a község közterheiben való részvétel, sem adózás, vagy születés czímén meg nem állapítható, akkor állandó tartózkodással nem birt csavargó egyéneknek illetőségül azon hely állapítandó meg, a hol tartózkodásuk történt.«

Világnapló.

Augusztus 11. én.

Körber Ernő dr. osztrák miniszter-elnök e hét hétfőjén és keddjén Székely Kálmán miniszterelnök vendége volt Rátóton. A magyar miniszterelnök e hét végén ismét Ischlbe

utazott jelentést tenni a felségének azokról a tárgyalásokról, melyek a legutóbbi ischli utóta a függő kérdések felett lefolytak. Az Országos magyar gazdasági egyesület a délvidéki gazdasági egyesületekkel közösen kongresszust rendezett, mely e hó 11-én tartatott meg Temesváron. A kongresszus célja volt azon módzatok felett tanácskozni, melyek hivatva lesznek a délvidéki kivándorlások megállítására. Egy bécsi újság írja, hogy a magyar miniszterelnök, a napokban volt politikai vendégeivel, arról az ultimátumról tanácskozott, melyet Körber miniszterelnöknek szándékszik küldeni a kiegyezés dolgában. Ebben az iratban pontosan megszabja azokat a határokat, a meddig engedményt tehet. Az engedmények első sorban a magyar iparra, másodsorban az állategészségügyi egyezségekre vonatkoznak.

A britt birodalomnak felkent királya van. A súlyos betegségéből fölgyógyult VII. Edvard angol királyt e hó 9-én Londonban megkoronázták. A szertartás a Westminsterapátság templomában, a tradicio által előirt részleteivel, nagy pompa és ünnepségek között ment végbe. Este egész London pazar fényvel volt kivilágítva. Mayer Lukács a burok híres vezére Brüsszelben elhalt. A többi bur vezérek is Brüsszelbe vonulnak a temetésre, hogy ott együtt legyenek a bur háboru összes hősei. Honnán kina itartományban boxer lázadás tört ki. Az ottani kormányzót elmozdították állásából és helyébe Santung kormányzóját küldötték Honnába. Barzelonai távirat szerint a rendőrség elfogta Adelantardó karlista vezért. Egyik fővárosi lap tudósítása szerint Krüger most már nem állja útját Dél-Afrika békés fejlődésének és teljesen visszavonul a politikától. A bur vezérek tervezett konferenciája elmarad. Steyn is felhívta honfi-

Székely kongresszus.

A „Köztelek“ írja:

Annak a nagyarányú társadalmi mozgalomnak, amely ez év nyarán az egész ország közvéleményét a kivándorlás kérdésével foglalkoztatja, kiemelkedő része lesz a székely kongresszus, mely augusztus hó 28., 29. és 30. napjain lesz s mely a Székelyföld központján fekvő Csik-Tusnád fürdőhelyen fog lefolyni.

A kongresszust tudvalevőleg az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a Székely Egyesület, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara és a marosvásárhelyi Székely-Társaság együttesen rendezik. A kongresszus mindazon gazdasági és társadalmi bajokat megvitatja, amelyek a székely népet arra bírják, hogy az apai hajlékot és az ősi rögöket elhagyja, másfelől javaslatokat tesz a Székelyföld földmívelési, ipari, kereskedelmi és közmívelődési érdekeinek szolgáló intézkedésekre.

A székely kongresszus élén gr. Dessewffy Aurél, az OMGE elnöke és báró Kemény Kálmán a főrendiház alelnöke, diszelnökök képviselik a két országrész társadalmát. Elnökök: Bedő Albert, gróf Zselénski Róbert, gróf Beldi Ákos, dr. Kömőcsy József és Tauszig B. Hugó. A főtitkári teendőket Buday Barna végzi, aki egyúttal a kongresszusi iroda vezetője is.

A kongresszus a fölvetett kérdéseket öt szakosztályban tárgyalja, amelyek parallel üléseket tartanak. E szakosztályok szervezete a következő.

I. Östermelési szakosztály (Előkészítette: a Székely-Egyesület.) Tárgyak: A) Mezőgazdaság. 1. A marhatenyésztés fejlesztése, kapcsolatban az erdei legelők jobb kihasználásával. Tejgazdaságok létesítése megfelelő előfeltételek mellett. Baromfitenyésztés és tojásértékesítő szövetkezetek. Előadó: Szilassy Zoltán, az OMGE.

szervező-titkárja (Budapest). 2. Juhtenyésztés, sajt-, turókészítés és értékesítés. Előadó: Barabás Béla, gazdasági intéző (Csikszereda). 3. Kereskedelmi növények termesztése. Len- és kender. Len-termesztési kísérleti telep felállítása; kenderzátok létesítése. Előadó: Füredy Lajos vándorszaktanár (Kassa). 4. Gyümölcsstermelés. Faiskolák létesítése. Aszaló- és konzervgyárak. Előadó: Gáspár Antal, földbirtokos (Marosvásárhely). B) Erdészet. A legelőerdők és a legeltetés céljaira okszerűen kihasználható erdőterületek kérdése. Előadó: Gyöngyössi Béla, kir. erdőfelügyelő (Kolozsvár). C) Bányászat. A bányászati termények kihasználása. Új bányatörvény. Előadó: Andreics János, bányamérnök (Petrozsény).

II. Ipari, kereskedelmi, munkássági, értékesítési és közlekedési szakosztály. (Előkészítette a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara.) Tárgyak: A) Gyári ipar. 1. Faipar. Előadó: Siklódy István, faipari szaktanár (Brassó). 2. Szövőipar. Előadó: Sz. Szakáts Péter, iparkamara titkár (Marosvásárhely). 3. Köipar. Előadó: Spaller József, kő- és agyagipari szaktanár (Székelyudvarhely). 4. Agyag- és üvegeipar. Előadó: Örley János, m. kir. iparfelügyelő (Budapest). 5. Vas- és fémipar. Előadó: Solt Adolf, m. kir. iparfelügyelő (Marosvásárhely). 6. Bőripar. Előadó: Stodola József, bőripari miniszteri megbízott (Liptó-Szent-Miklós). 7. Szesz-, sőr- és szódagyártás. Előadó: Bürger Albert, gyáros (Marosvásárhely). B) Kézműipar. 8. Ipari és kereskedelmi képzés és munkaközvetítés. Előadó: Fekete Jakab, all. fa- és fémipari iskolai igazgató (Marosvásárhely). 9. Ipari hitel- és termelő-szövetkezetek, közműhelyek és árucarnokok. Előadó: Horváth János dr., az országos központi hitelszövetkezet ipari osztályának főnöke (Budapest). C) 10. Háziipar. Előadó: László Gyula, iparkamara másodtitkár (Marosvásárhely). D) Kereskedelem. 11. Magkereskedés. Előadó: Schwarcz Zsigmond, terménykereskedő (Marosvásárhely). 12. Ásványvíz-kereskedés. Előadó: Köllő János, fürdőigazgató (Gyergyó-Borszék). E) Közlekedés. 13. Vasutak. Előadó: Molnár József, orsz. képviselő (Csikszereda). 14. Közutak. Előadó: Ince Kálmán, műszaki tanácsos (Marosvásárhely). 15. Viziutak. Előadó: Urmánczy János, gyáros (O.-Toplicza).

III. Birtokpolitikai, adó- és hitelügyi szakosztály. (Előkészítette: az OMGE.) Tárgyak: 1. A birtok szétforgácsolódása és örökösödési törvényeink. Paraszt-hitbizományok. Otthonmentesítő törvény. Előadó: dr. Sebess Dénes, orsz. képviselő. 2. Telepítés. Előadó: Máthé József, a Székely-Társaság titkárja (Marosvásárhely). 3. Tagosítás gyors és olcsó keresztülvitele. Telekkönyvek helyesbítése. Előadó: Intze István, tagosító mérnök (Kézdi-Vásárhely). 4. Arányosítás. Előadó dr. Bánffy Zsigmond, ügyvéd (Kézdi-Vásárhely). 5. Végrehajtási törvény módosítása. Uzsora törvény szigorítása. Előadó: dr. Sárkány Miklós, ügyvéd (Marosvásárhely). 6. Adóügyek, községek gazdálkodása, pótdadók korlátozása, fogyasztási adók csökkentése. Előadó: gróf Bánffy Miklós dr., orsz. képviselő. 7. Székely földhitelintézet felállítása. Előadó: dr. Hegedűs Loránt, orsz. képviselő. 8. Hitelszövetkezetek szervezése. Előadó: Seidl Ambrus min. tanácsos, az Orsz. Központi Hitelszövetkezet igazgatója. 9. Takarékpénztárak reformja. Előadó: dr. Bedő Sándor ügyvéd (Marosvásárhely).

IV. Közművelődési és közegészségügyi szakosztály. (Előkészítette: az E. M. K. E.) Tárgyak: A) Általános jellemzés és következtetések. 1. A székelység története és intézményei. Előadó: dr. Szádeczky Lajos, egyetemi tanár (Kolozsvár). 2. A székely nép szociológiai és néprajzi szempontból. Előadó: Kozma Ferencz, kir. tanfelügyelő (Kolozsvár). 3. A Székelyföld fajnépeisége. Előadó: Balogh Pál író (Budapest). B) Vallás-erkölcsi élet és teendői. Róm. kath. egyház, figyelemmel a gör. kath. székelyekre is. Előadó: Pál István, apátkanonok, r. kath. státus (Kolozsvár). 5. Ev. ref. egyház. Előadó: Nagy Karoly ref. theol. tanár (Kolozsvár). 5. Ág. ev. egyház. Előadó: Masznyik Gyula, ág. ev. hitv. h. főesperes (Hosszufalu-Alszeg). 7. Unitárius egyház. Előadó: dr. Boros György, unit. theol. dékán (Kolozsvár). C) Közoktatásügy. 8. Magasabb közoktatás. Előadó: Jancsó Benedek, all. főgymn. tanár (Budapest). 9. Katonai szakoktatás. Előadó: ifj. Gödri Ferencz, polgármester (Sepsz-Szent-György). 10. Iparos- és kereskedő tanonciskolák. Előadó: Székely János, all. isk. igazgató (Kézdi-Vásárhely). 11. Elemi népiskolák és óvodák. Előadó: Deák Lajos kir. tanfelügyelő (Ma-

rosvásárhely). 12. Tanító- és tanítóképző intézetek. Előadó: Borbély Sámuel, áll. tanítóképezdei igazgató (Székely-Keresztur). 13. Felső nép- és polgári iskolák. Előadó: Lakatos Mihály, áll. felső népiskolai tanár (Csik-Szereda). 14. Gazdasági ismételő iskolák. Előadó: Kovácsy Dániel, áll. polg. isk. tanár (Torda). 15. Közművelődési segédintézmények. Előadó: gr. Csernátoni Gyula, kir. tanfelügyelő (Besztercze). 16. Emberbaráti intézmények. Előadó: Sipos Samu, árvaházi igazgató (Sepsi-Szent-György). D) 17. Közegészségügy. Előadó: dr. Nagy Sándor, járási orvos (Sepsi-Szent-György). 18. Székely cselédképzés és cselédoktatás. Előadó: Koós Ferencz, nyug. kir. tanfelügyelő (Brassó).

V. Kivándorlási és fürdőügyi osztály. (Előkészítette: a marosvásárhelyi Székely-Társaság). Tárgyak: 1. A székely kivándorlás és annak törvényes szabályozása. Előadó: László Gyula, iparkamarai titkár Marosvásárhely). 2. A romániai magyarok helyzetének javítása. Előadó: Barabás Endre, polg. isk. tanár (Székely-Keresztur). 3. Turisztika fejlesztése. Előadó: Máthé József. 5. Fürdők fejlesztése. Előadó: dr. Hankó Vilmos, tanár (Budapest). 6. Társadalmi szervezetek létesítése és foglalkoztatása. Előadó: Papp Sándor.

A kongresszust megelőzőleg, augusztus 22-től 27-ig társas kirándulások rendeztetnek, amelynek az a célja, hogy a székelyföldi viszonyokkal ismeretlen vendégeknek alkalom nyíljon azokról közvetlen tapasztalatokat szerezni. E kirándulások egyike Marosvásárhelyt augusztus hó 23-án reggel 6 órakor veszi kezdetét és Marostorda, Udvarhely és Csik vármegyék egyrészt bejárva, 27-én Tusnádon ér véget. A második kirándulás Fiátfalváról (Udvarhelym.) indul ki Udvarhely- és Csik-megyét futja be. A harmadik Sepsi-Szent-Györgyről augusztus 23-án reggel 6 órakor indul s Háromszék-megyét áttanulmányozva, 27-én vezet Tusnádn. A társas kirándulásokra e hó 18-ig lehet jelentkezni.

A székely-kongresszusnak mindaz tagja lehet, aki 4 korona részvételi díj lefizetésével augusztus hó 22-éig a kongresszus központi irodájánál (Budapest, Köztelek-utca 8.) tagul jelentkezik.

Anélkül, hogy a székely kongresszus céljával és elérhető eredményeivel előzetesen foglalkozni akarnánk, eznttal csupán a kongresszus tárgysorozatára kívánunk pár megjegyzést tenni.

A kongresszus programja noha felöleli mindazokat a termelési, értékesítési, pénzügyi, közigazgatási és közoktatási stb. kérdéseket, melyek visszafüggettségükkel, elmaradottságukkal minduntalan előtérbe nyomakodnak s a speciális székely szociális bajok főforrásai; mégis nélkülöznek két olyan dolgot, melyek nézetünk szerint a kongresszus által elérhető eredményeket nem teszik legalább is a közel jövőben gyümölcsözővé, érezhetően hasznossá.

Itt pedig mindenképp előtérbe gyors segítségre van szükség, mert a baj akut. Ezt belátta a kormány is, hiszen erre vall Sándor János marosvásárhelyi főispánnak kormánybiztossá történet kinevezése.

Am a kongresszus rendezése a programból kitetszőleg nem a kormánybiztossággal egyetértőleg s legalább is nem a kormánybiztosság keretében rendezte a kongresszust.

Ha pedig a kormánybiztos, mint csupán magán ember vesz részt a kongresszuson, akkor annak irányításába nem folyhat be. Viszont a kongresszus határozatai sem igen lesznek a kormánybiztosság működésére mérvadók.

Ez nézetünk szerint a kongresszus tárgysorozatának egy olyan hibája, melyen lehetőleg és pedig minél gyorsabban segíteni kell; ha már idő nincs másképpen reá a kongresszus alkalmával és helyén Csik-Tusnádon.

A másik nem kevésbé fontos s eredményében szintén igen számottevő dolog, mely a kongresszus tárgysorozatából hiányzik: a Magyar Földhitelintézetnek székelyföldi inter-venziója.

A Magyar Földhitelintézet ugyanis — mint az szintén ismeretes és a sajtóban számtalanszor ismertette volt — önként segítségére sietett a

Székelyföldnek. Ez a segítség az intézet mostani alapszabályai miatt nem hozta még meg ugyan a kellő eredményt; de már eddigi működése is számot tevő.

Ez az intézet az udvarhelymegyei gazdasági egyesület által is támogatott memorandumban fordult a kormányhoz. Memorandumát a budapesti napilapok vezércikkében méltatták. A kongresszus programjából azonban ennek a dolognak az ismertetése teljesen hiányzik.

Nézetünk szerint pedig ennek is benne kellene lenni.

Hiszen a Magyar Földhitelintézet egy már meglévő hatalmas intézmény s itteni működését már meg is kezdte. Mennyivel könnyebb volna egy már meglévő és kézen fekvő intézményt kel- lően kihasználni, mint egy bizonytalan eredményű új intézményt létesíteni! . . .

Mindenek előtt pedig bis dat, qui cito dat.

Hogy kétszer ad, a ki gyorsan ad, az soha és sehol nem volt olyan igaz, mint itten, most.

Nem gáncoskodni akarunk, a mikor ezt a két dolgot felelmitjük — távol tőlünk ennek még a gondolata is; csupán a kongresszus rendezésé- nek figyelmét akartuk ezekre a körülményekre felhívni, hogy a hiányokat még idejében pótol- hassa.

Tan- és nevelésügy.

„Az államsegély-kérvények felsze- relése.“

(R.) Ily címmel a „Székely-Udvarhely“ ha- sábjain egy cikksorozat jelent meg Sziklay P. Gyula kir. s. tanfelügyelő tollából.

Felismerve a tájékozatlanságot, mely e téren a helyi tanügyi hatóságok körében létezik, jóaka- ratu utbaigazításait helyes érzéssel a nyilvános- ság elé vitte, mely így szélesebb körben válik ismeretessé s oszlatja a tájékozatlanság ködét, a tudatlanság homályát. És a míg így egyfelől nagy mértékben megkönnyíti az iskolászékek munkáját, másfelől nagy szolgálatot tesz a tanítók érdekei- nek. Mert az iskolászékek tájékozatlansága, a kér- vények helytelen felszerelése miatt, ha kesett az államsegély folyósítása — a mi pedig gyakran megesett — bizony azért nem a bölcs iskolászék- nek fáj a feje, hanem fáj az érdekelt tanítónak, ki a minimalis, panaszos 300 frtot is gyakran csak félelvajadás után kaphatta kézhez. (Én 2 évig és 7 hónapig, mint okleveles rendes tanító még annyit sem kaptam. Ilyen a törvény!) Hát mi tanítók bizalommal nézünk a jövő elé. Biza- lomma, mert vármegyénk népoktatás-ügye élén olyan egyéniséget üdvözölhetünk, ki nagynevű, nagyérdemű elődei nyomdokán haladva, igazi jó- akarója, segítő társa akar lenni nemzeti kulturánk elárult munkásainak. Biztosítékot nyújt erre ed- digi munkássága; biztosítékot az ő megnyerő sze- retetreméltó modora; az a segítségére való készség, melyet éreztünk mindannyian, kiknek szerencsénk vala egyéniségének e varázserőit közelebről is érezni.

És ez olyan jól esik nekünk.

Jól esik, mert hosszú-hosszu időn keresztül megszoktuk attól az áldott lelkű, jóságos arczu embertől, hogy legfőbb támaszunkat, legjobb aka- rónkat ott a tanfelügyelői irodában keressük.

Megszoktuk, hogyha az ármánykodás, gyűlöl- ködés el is keserítette valamelyikünket, hogyha a méltatlan üldözés kiölte lelkünkbelől a munkaked- vet, a nemes becsvágyat, új erőt nyerni a meg- megújuló harcra, a helyi intrikák leküzdésére — hozzá siessünk.

És nem hiába siettünk.

Az ő nagy szive csak úgy sugározta min- denkire a szeretet áldó melegét. Igazságot tett, a hol arra volt szükség; bátorított, ha elcsügged-

tünk, vigasztalt, ha a méltatlan gyanúsítás elkese- ritett.

S mikor egy hosszú, fáradságos pálya végén a jól kiérdemelt nyugalomra készült: megdöbben- tünk. Hát ki lesz ezután a mi ügyeink igazságos védője, a vármegyei tanítóóság jóakaratu segítő társa? S mikor elbucsuztunk tőle, azzal a me- legséggel, melyet csak ő érdemelt tőlünk, már ott nyögött a kórágyon költői lelkületű utódja, a kit aztán el kellett siratnunk, mielőtt még megis- merhettük volna.

Megint elfogott a kételkedés. Vajjon mit hoz a jövő számunkra? Azóta sok idő telt már el s a jövődő meghozta, a mit oly szívösen remél- tünk: méltó utódját e nagynevű elődöknek!

Mikor meghallottuk, hogy ki az új tanfel- ügyelő: megkönnyebbülve lélegzettünk fel.

Soha sem láttuk, mégis ismertük. Ismertük tanügyi, szépirodalmi munkásságát. Tudtuk, hogy munkás ember, tehát másnál is méltányolni fogja a munkásságot, a nemes szándékot, a jóakaratu törekvést. Mikor közelebről megismertük, feltevés- sünkben még jobban megerősödünk.

Nap-nap után jobban.

Az államsegély-kérvények felszerelése ügyé- ben közzétett utbaigazításaival hálára kötelezte már is a felekezeti és községi tanítóóságot, a tanító özvegyeket.

Az állami iskolák igazgatóihoz intézett ter- jedelmes rendeletével sok tekintetben könnyítette meg az állami tanítók munkáját s kiegészítve az új gondnoksági „Utasítás“ egyes s-ait, elejét vette a sok kellemetlenségre okot adó paragrafus ma- gyarázgatásoknak.

Derék vezérünk, első tanítója a vármegyé- nek, lelkesedve üdvözlünk. Azzal a lelkesedéssel, melyet a rokon szív tud kelteni a rokon szivek- ben. Örömmel várjuk látogatásaidat, mert érezzük, mert tudjuk, hogy munkálkodásainkat nem a bü- rokraták pókhálós szemüvegén át vizsgálod! . . .

Kérjük továbbra is itt, a „Székely-Udvarhely“ hasábjain azokat az üdvös rendelkezéseket, jóaka- ratu utasításokat. Hadd legyen ez az ujság a vár- megyei tanítóóság igazi hivatalos lapja, a tanügyi közvélemény helyi organuma.

A sereg méltó akar lenni vezéréhez. Mun- kálkodásaiban támogatói leszünk; rajtunk áll egé- szen. Hiszen derék szerkesztőnk annyi jóakarattal karolja fel ügyünket s mint a mult számban meg- jelent szerk. üzenetben írja: „vármegyénk tanügyi dolgainak egyöntetű, szabályszerű rendezése és fenn- tartása érdekében nem idegenkedik a legmesszebb- menő áldozatoktól sem s e végből küldötte meg a „Székely-Udvarhely“ mult számát összes tanítóink- nak — diimentesen“.

Hogyan? Ezt nem értem! Hát akad még a vármegyében tanító, ki a „Székely-Udvarhely“-nek nem előfizetője, ki azt nem olvassa? Hát akad olyan is, ki a saját érdekében a kedvezményes 5 korona évi előfizetési díjat e közérdekű lapért nem bírja, nem akarja megfizetni?

Nem telik? Nem igaz! Erre kell, hogy tel- jék. A ki még arról sem vesz tudomást, hogy köz- vetlen környezetében miként történik a dolgok folyása, az csak halad vaktában az egyszer kita- posott ösvényen a körülmények által megszabott szűk határok közt.

Jöhetnek a legüdvösebb tanügyi rendelke- zések, bizonyíthatja Sz. B. kartársunk a tovább- képző tanfolyamok jogosultságát, mint az önkép- zés erős alapjait (?), mi egyszerűen nem veszünk tudomást mindezekről . . .

Mert nem olvasunk! Mert sajnálunk éven- kint kiadni 5 koronát szellemi gyarapodásunkért. Minek is az? Bolond, a ki sárba hanyja pénzt.

A „Néptanítók Lapja“ is ott hever felvá- gatlanul asztalunkon s boldog ostobaságunkban nevetjük az ok nélkül erőlködőket, kik magasabb czélok után is törnek.

Ej, ej! te sokat emlegetett, sokszor elsíratott tanítói tekintély.

Ne csodálkozzék senki, ha a falusi kurta zsidónak nagyobb kalapot emel egyik-másik atyánkfia, mint a község tanítójának. Az imponál pénzével, de a tanítóknak agy része: nem tud imponálni szellemi fölényével.

De nem folytatom tovább, mert kezd a tolam hegyesedni.

Bezárom cikkemet azzal a tudattal, hogy a kikhez szólanı akartam: megértettek. § Megértettek s a legelső alkalmat fel fogják használni, hogy e lap előfizetői sorába lépjenek. Nem a lapnak van szüksége erre, hanem nekünk! Hát lépjenek be!

Tanítók figyelmébe. A földmivelségi m. kir. miniszter pályázati hirdetést tesz közzé az önálló szaktanítók, gazdasági ismétlő iskoláknál alkalmazandó néptanítók gazdasági kiképzése czéljából 800 korona évi ösztöndíj élvezete mellett az 1902—903. és 1903—904. tanévekben a nagyszentmiklósi, hódmezővásárhelyi, adai, jászberényi, kecskeméti, csákovai, szentimrei, komáromi, lugosi, algyógyi és bekécsabai m. kir. földmivelséiskoláknál f. é. október hó 1-től kezdődőleg folytatólagosan két-két évre terjedő gazdasági tanfolyamra. Ezen tanfolyamokra összesen 11 oly — legalább is jeles oklevéllel bíró néptanító vétetik fel, a ki 2 illető tanítóképző-intézetnél alkalmazott gazdasági szaktanártól nyert s a képző-intézeti igazgatója által láttaozott bizonyítvánnyal igazolja, hogy a képző-intézetben a gazdasági szak iránt való előszeretetének és arra-termettségének ezen tárgy oktatásánál már eddig is jelét adta — és a ki kötelező nyilatkozatot állít ki arról, hogy a tanfolyam bevégezése után legalább öt évig a gazdasági ismétlő iskola szolgálatában marad. A felvétel iránti kérvények egy koronás bélyeggel ellátva, f. é. augusztus hó 20 ig akár az illetékes kir. tanfelügyelőhez, akár a tanítóképző-intézet igazgatósága utján lesznek felterjesztendők. Később érkezett, avagy hiányosan okmányolt kérvények figyelembe nem vétetnek. A pályázati kérvényhez melléklendők a következő okmányok: a) oklevél, b) születési anyakönyvi kivonat, c) testi épségét és rátermettségét igazoló orvosi bizonyítvány, d) az illetékes képző-intézet gazdasági szaktanártól nyert bizonyítvány s végre e) kötelező nyilatkozat arról, hogy a pályázó a tanfolyam bevégezése után legalább 5 évig a gazdasági ismétlő-iskola szolgálatában marad. A felvett tanítóknak oly czélból, hogy e tanításban is kellő gyakorlatot szerezzenek, kötelességük lesz a tanfolyam ideje alatt a gazdasági tárgyak elméleti részeiből a földmivelséiskola növendékei számára ismétléseket tartani.

Iparügyek.

Karácsoni bazár székely ipari termékekből Debreczenben.

A debreczeni Székely társaság elhatározta hogy a f. évben december hó 15-től 1903. január hó 6-ig terjedő idő alatt egy nagyobb szabású Karácsoni bazárt rendez a székelyföldi ipartermékekből azok ismertetése és értékesítése czéljából. E bazár a tárgyak kiállítása mellett egyúttal azokat el is árusítja. A bazárra küldendő tárgyak kiállítását és azok elárúsítását a nevezett társaság teljesen díjtalanul fogja eszközölni és az eladott tárgyak értékét minden levonás nélkül fogja az illető résztvevőknek kezéhez juttatni. E bazáron szerzendő tapasztalatok után czélja a társaságnak az is, hogy azon ipari termékekből, melyek közkeresleti tárgyakat fognak képezni nagyobb kereskedőknél úgy Debreczenben, mint a vidéken állandó bizományi raktárakat fog létesíteni. Czélja kivételére a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara támogatását kérte a hazafias lelkesedéssel működő debreczeni székely társaság: amit a kamara nemcsak hogy készséggel felajánlott, de a maga részéről is a legodaadóbb, vállvetett munkával közreműködik, hogy a Székelyföld ipara Debreczenben a karácsoni bazáron méltóképen bemutatassék és annak termékeiből minél több eladassék. Jó eleve felhívjuk a Székelyföldnek gyárosait, kézmű-és háziiparosait, hogy saját jól telfogott érdekeikből ezen bazáron minél tömegesebben részt venni törekedjenek és arra idejében készüljenek. Több mint 800 millió korona értékű ipari cikkeket hozunk be évente külföldről, rengeteg tér áll tehát ép idehaza ipari készítményeink értékesítésére. Ragadjuk meg azért a kedvező alkalmat, a mely összekötést kínál hazánk azon részével, a gazdag Alfölddel, a mely iparcikkekből a legtöbbet fogyaszt. A részvétel iránti jelentkezések minél előbb, legké-

sőbb azonban 1902. évi szeptember hó 15 ig a kereskedelmi és iparkamarához Marosvásárhelyre intézendők.

Ünnepeljünk!

Szeptember 19-én lesz száz esztendeje annak, hogy megszületett a Messiás, a magyar nemzet megváltója, Kossuth Lajos.

A magyar embernek nem kell azt magyarázni, hogy ki volt Kossuth Lajos. Szent volt ő, próféta volt ő, megváltó volt ő. A mi az egész keresztyén világnak Krisztus, a mi a muszulmánoknak Mohammed, a zsidónak Mózes, az volt a magyar nemzetnek Kossuth Lajos.

Hatalmas szellemének fényével megvilágította azt az utat, a melyet nemzetének követnie kell, ha nem akar úgy elenyészni, mint egy hulló csillag, mely egy pillanatig fényesen ragyogván, az áthatatlan sötétségnek egyéb emléket nem hagy maga után.

A mit mi még most is csakédes ábrándnak tartunk, melyre még gondolni is csak lopva merünk, mind azt az ő isteni ereje a megvalósulás stádiumába hozta.

Az 1848. évi törvényeknek ő volt az uttörője és megalkotója. A jogegyenlőség, a miniszteri felelősség, a köztelherviselés, a sajtószabadság, vallásszabadság, szóval mindazok a magaslatos eszmék, melyek ma polgári szabadságunk, nemzeti életünk és haladásunk alapját képezik, ezekben a törvényekben ismertetnek el és jutnak érvényre, hogy új vért és életerőt adjanak az évszázadok csapásaitól és gyötrelmeitől elgyöngült és elcsüggedt magyar nemzetnek. Azóta több mint fél század eltelt, de még ma is azon idők hagyományaihoz fordulunk, ha igazán jót, igazán hasznosat akarunk alkotni.

Es midőn minden oldalról megtámadtak bennünket, midőn idegen hatalmak és azokkal szövethetett tulajdon polgártársaink ellen kellett legszentebb jogainkat megvédelmeznünk, akkor apostolunk volt. Bejárta az országot és ahol csak megfordult, egyetlen szavára hadseregek állottak elő, az aratásra kifent kaszákba fegyvert csináltak s buza helyett diadalt arattak.

A nemzeti gyász ideje alatt, a számkivetés éveiben aztán vigasztalónk, tanácsadónk, apánk volt, ki bölcs szavával sokszor irányt adott tévedező lépteinknek.

Egész élete a legszentebb eszményekért való küzdés; minden tette bizonyítást tesz arról, a mit szóval hirdet. Még hibái is — ha ugyan jogunk van őt bírálni — csak az ő igazi, földön tuli nagyságát hirdetik.

Es a magyar nemzet hálás szívvel ünnepli meg születésének századik évfordulóját.

Ünnepe ez a nap az egész országnak, ünnepe — különbség nélkül — minden magyar embernek, mert e napon született az, kinek mindenként köszönjük.

Az egész ország egy nagy templommá változik, mely a hálaadás lelkes himnuszaitól visszhangzik.

Az ünneplők sorából nem szabad hiányoznia senkinek és különösen nem hiányozhatunk mi, kik itt az ország szélén, az ellenséges nemzetiségek közé ékelve képviseljük a magyarságot. Mutassuk meg, hogy nemzetünk nagyjait érdemük szerint megtudjuk becsülni, tehát méltók vagyunk hozzájuk és nem válunk szégyenére hazánknak.

Jöjjetek polgártársak, ünnepeljünk! Ünneplésünk legyen őszinte, lelkes és méltó ahhoz, a kit illet. Hozsánát zengjen minden ajk, öltösn ünnepi diszt a legkisebb falu is. E napon a kézműves ne nyuljon szerszámához, a szántóvető hagyja abban megkezdett munkáját, a kereskedő zárja be boltját s menjünk mindnyájan a templomba hálátadni a magyarok Istenének azért, hogy Őt közénk küldötte.

Polgártársak, ünnepeljünk! . . .

Dr Pál Ernő.

Különfélék.

A székelyföldi miniszteri kirendeltség vármegyénkben.

Láttuk és hallottuk a székelyföldi kormánybiztost. Bizalommal, őszinte szeretettel, jóindulattal jött hozzánk s viszont bizalmunkkal és messzemenő reménységünkkel távozott körünkől.

Sándor János, Marostordavármegye és Marosvásárhely sz. kir. város főispánja, a földmivelségi miniszter székelyföldi megbízotta, e hó 9-én Szováta-fürdőre érkezett feleségével Tisza Anna öméltségével, Koós

Mihály dr földmivelségi-miniszteri titkár és Széll József min. s-fogalmazó kíséretében. A Sóvidék viszonyairól közvetlen tapasztalatokat és kutatások rendjén adatokat gyűjtve, e hó 12 én délelőtt városunkba jött, hol minden kis percet felhasználva, tovább folytatta vizsgálódásait. A Budapestszállóba vett lakást és a Koronay-kertben ebédelt, valamint ott is vacsorált feleségével, Hollaky főispán, Damokos dr alispán, Ugron Zoltán és a kormánybiztos kíséretében volt Koós min. titkár és Széll József társaságában. Ugy a pompás és izletes ebéd, mint a változatos vacsora teljes mértékben megnyerte az elite-társaság tetszését úgy minőség, mint a méltányos ár tekintetében is. Megelőzőleg látogatásokat tett. Damokos Andor dr, vármegyénk alispánja Szováta-fürdő és Parajd között csatlakozott a kirendeltséghez és egész Homoród-fürdőig állandóan kalauzolta s nem mulasztotta el a legkisebb részletet sem, melyre a kormánybiztos figyelmét fel nem hívta volna.

Ugyancsak kedden d. u. 3 órakor igen látogatott választmányi ülést tartott vármegyénk Gazdasági Egyesülete kishalmgyi Hollaky Arthur főispánunk elnökele alatt, melyen a kirendeltség is élénk résztvett. Az elnökön kívül ott voltak: Sándor János kormánybiztos, Koós dr min. titkár, Szász István állattenyésztési ker. felügyelő, Damokos dr alispán, Szakáts polgármester, Daniel Lajos, Hlatky Miklós e. titkár, Ugron János orsz. képviselő, Pálffy Dénes, Török Albert dr nyug. főispán, Ugron Zoltán, Ugron Gáspár, Daniel Károly, Kassay F. Ákos, Balázs Sándor, Szabó István, Németh Albert e. pénztárnok, Lajos János és Kállay István ref. papok, Sándor Lajos tanító (Miklósfalva), Máthé Pál, Szöllösi Sámuel, Simó János és mások.

Hollaky elnök melegen üdvözlé a kormánybiztost és kérte, hogy vármegyénket is támogassa odaadó szeretettel s tekintse ennek székely lakosságát is testvéreinek, mert ha valahol szükség van a segítségre, épen vármegyénk az a hely, mely leginkább rá van utalva arra. A kormánybiztos hasonló melegséggel válaszolt és megígérte vármegyénk ügyeinek legmesszebb terjedhető partolását. Egyúttal köszönetét nyilatkoztatta a választmánynak lelkes fogadásáért. Teljes ámbícióját, hazafias lelkesedését vitte a székelység felkarolásának legszentebb ügyében s rendíthetetlenül küzdeni fog, hogy azt diadalhoz segítse — mondá a kormánybiztos. A székely-kérdéssel évek óta foglalkoznak s ma már foglalkozik — ugyszólva — mindenki. A kormány figyelmét sem kerülhette el. Ő — a kormánybiztos — nem hivatal-keresésből, dicsvágyból vállalta el ezt a nehéz feladatát, de bizva a Székelyföldön levő sok jó barátai és ismerőseiben, hiszi, hogy őszintén megnyilatkoznak s eltalálандja azt az utat, melyen át a székelység boldogulását elősegíteni akarja. A választmány bizalmát és együttes munkálkodásukra Isten áldását kéri.

Hollaky főispán elnök ezután mintegy 15 pontból álló előterjesztést tett s ezt a választmány egyes tagjai még mintegy 6 ponttal kiegészítették. Az előterjesztettek mind igen fontos közzgazdasági kérdések s ezek között megbeszélés tárgyát képezték: jó tejelő tehének, sertések, kanok, bikák, baromfiak kiosztása; konyhakertészetek berendezése, esetleg egy bolgárcsalád betelepítésével; faipari készítmények bakonyvidéki famunkás idetelepítésével, vármegyei rétmesteri, gazdatanácsosi állás rendszeresítése; juhtenyésztés, tejszövetkezet, turógyár, legeltetés rendezése, legelők javítása; fürdő-ügy; téli gazdasági előadások tartása; tejgazda-

sági munkamezőgazdasági gazdasági tés; lótenyésztése, nép értelmi és ünneplátározása s tos ügy.

Az egyzetekről és sokról jövő

A székely
12-én délelőtségét látogatvánította lapuszekely ügyekditott. Együttáreltség Marosvarhely"-et m. mélt kitüntetésársait és o. hogy a magyszékelység bá két érintő dohasábjain min ször tegyék kormánybiztokely s épen tartt ügyeket. Előre tehát!

— Nagvételének em búcsu volt. A zes zetelaki szent beszéde falvi plebáno

— MajGusztáv Kárfolyó évi V. 3200. szám vast intézte: a székelyföld evtizetek óta bek sajognak erőt velt a kulturális, g a társadalmi papságnak m adata a vallá rábizott nép zése is a ke den eszközev gősebb a s annyira, hog irányu mozg való s lehet den tényező rat kapcsol mozgalomnak megnyilatkoz augusztus hó tandó székely czélja és e tainkkal egy kedves pap egész erőve zatát valóra

— Ki helybeli kir. t Simó Balás és állandó helybeli kir.

— Athel miszter Belle tanárt, a szé tétet gyakorl gében, saját képző-intezet volt vármegy litásánál fog igen szép té bizonyára ne vozását őszir gunk egy ige

— Kik székely kong hitva a korn Láng Lajos halmy Lajos vari Géza h Hugó vezérk son való kért

— Vár havi rendes munk elnökle jelentést Láz

sági munkások és munkások képzése; mezőgazdasági hitelügy, birtokrendezés ügye; gazdasági oktatás, mintagazdaságok létesítése; lótenyésztés, méhészet és selyemhernyó tenyésztése, az utak mielőbbi befásítása, a nép értelmi fejlesztése, a korcsmák vasár- és ünnepnap nyitvatartásának szigorú korlátozása s ezeken kívül még igen sok fontos ügy.

Az egyes felszólalásokban kifejtett nézetekről és az azokra történt megállapodásokról jövő számunkban hozunk tudósítást.

A székely kormánybiztos és kísérete e hó 12-én délelőtt a „Székely-Udvarhely” szerkesztőségét látogatásával megtisztelte. Elismerését nyilvánította lapunk eddigi munkálkodásáért és a székely ügyek további becsületes szolgálatára bizdított. Együttal „A székelyföldi miniszteri kirendeltség Marosvásárhely” címére a „Székely-Udvarhely”-et megrendelte. Midőn erről a nem remélt kitüntetésről lapunk nagyrabecsült munkatársait és olvasóit örömmel értesítjük, kérjük, hogy a magyar haza keleti védbástyáját képező székelység bármily csekélységnek látszó közérdeket érintő dolgokat is — a „Székely-Udvarhely” hasábjain minél nagyobb számban s mentől többször tegyék megbeszélés tárgyává. Sándor János kormánybiztos minden iránt érdeklődik, a mi székely s épen azért hisszük, hogy a lapunkban feltárt ügyeket mindenkor szeretettel karolja fel. Előre tehát! Ne takarjuk bajainkat!

— **Nagy-Boldogasszony**, Mária mennybe felvételének emléke alkalmából Oroszhegy községben búcsu volt. Az ünnepi szent-misést Sebestyén Mózes zetelaki esperes-plebános tartotta, alkalmi szent beszédet pedig Németh Gyula küküllökeménfalvi plebános mondott.

— **Majláth püspök a székelyekért.** Majláth Gusztáv Károly gróf erdélyi róm. kath. püspök folyó évi VI-ik számú körlevelében papjaihoz 3200. szám alatt július 28-án a következő felhívást intézte: „Ismeretek kedves papjaim előtt a székelyföldi bajok. Keserves panaszok töltik be evtüzedek óta a székelyföldünk völgyeit, nyílt sebek sajognak regóta ősi testén. A jobbak szívének erőt vett a megindulás s a székelység erkölcsi, kulturális, gazdasági életviszonyainak megújítása a társadalmi erők közös jelszava lett. A katolikus papságnak minden időben egyik legfontosabb feladata a vallás-erkölcsi élet fellendítése mellett a rábizott nép kulturális és gazdasági újjászervezése is a keresztény szocialis tevékenység minden eszközével. E feladat napjainkban még sürgetőbb a székelyföldi katolikus papság előtt annyira, hogy lehetetlen elzárkózni bármilyen irányú mozgalomtól, melynek önzetlensége nyilvánvaló s lehetetlen segítő társul nem fogadnia minden tényezőt, kit nemes szándék, készség és akarat kapcsol a székely-mentő akcióhoz. Ennek a mozgalomnak legáltalánosabb és legegységesebb megnyilatkozása lesz kétségen kívül a folyó évi augusztus hó 28.—30. napjain Csik-Tusnádon tartandó székely kongresszus. S mivel a kongresszus célja és eszközei, az előjelekből ítélve, feladatainkkal egybevágóak — szeretettel hívom fel kedves papjaimat, hogy siessenek annak ügyét egész erővel felkarolni s minden üdvös határozatát valóra váltani népünk érdekében.”

— **Kirendelés.** Az igazságügyminiszter a helybeli kir. törvényszék területére vizsgálóbíróknak Simó Balázs dr helybeli kir. törvényszéki bírót és állandó helyettesének Göllner Béla dr helybeli kir. törvényszéki bírót rendelte ki.

— **Athelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Belle László tanítóképző-intézeteti segéd-tanárt, a székelykereszturi állami tanítóképző-intézet gyakorló iskolai tanítóját, jelenlegi minőségében, saját kérelmére a kolozsvári állami tanítóképző-intézetbe helyezte át. Belle sok évig elnöke volt vármegyénk általános tanító-egyletének s agitálásánál fogva általános közbecsülésben állott és igen szép tér nyílt meg előtte új állomásán, hol bizonyára nem gáncsolják majd törekvésében. Távozását őszintén sajnáljuk, mert benne tanításunk egy igen derék munkást veszít.

— **Kiküldöttek a székely kongresszusra.** A székely kongresszusra a rendező-bizottság meghívta a kormány tagjait is. Ennek következtében Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter Hegyes-halmy Lajos min. osztálytanácsost, báró Fejérvári Géza honvédelmi miniszter pedig Hoffmann Hugó vezérkari ezredes bizta meg a kongresszusra való képviselével.

— **Vármegyénk közigazgatási bizottsága** e havi rendes ülését 13-án Hollak Arthur főispánunk elnöklété alatt tartotta meg. Az alispáni jelentést Lázár gróf főjegyző adta elő, a jegyző-

könyvet pedig Szabó Gábor III. aljegyző vezette és egyúttal az állategészségügyi havi jelentést is felolvasta Zonda József törvényh. m. kir. allatorvos helyett, aki pár napra Borszék-fürdőre utazott. Az alispáni jelentés szerint közleg. iktatóra 1531 ügydarab érkezett, melyből 1399 elintézést nyert és 432 elintézetlen maradt. A vármegyei házi és gyámpénztárt főispánunk szabályszerűen és a legnagyobb részletességgel megvizsgálta. Az utóállásokat rendes időben megtartották s a közigazgatás menetét rendkívüli esemény nem zavarta. Az oklánd—vargyas—felsőrákosi tvh. közzutat felülvizsgálták a keresk. miniszteri kiküldöttei s a nyújtott 30,000 K inségsegélynek felhasználása ellen érzéketlen nem merült fel. Landgraf műszaki tanácsos leküldésével a keresk. miniszter halászatra alkalmas területeinket tanulmányoztatni ohajtva, örömmel jelenti, hogy Vargyas, Homoród-fürdő és a Bucsin hegységben tervszerű berendezés, valamint a szükséges ellenőrzés mellett a pisztrang-tenyésztést meghonosítják. — Barabás András árvászeki elnök jelentéséből kitűnik, hogy vármegyénkben július havában 11108 egyén 882761 K 72 fillér értékű vagyonnal volt gyámság alatt, a városnál pedig 513 egyén 84808 K 84 fillérről.

— Lengyel József várm. tisztifőorvos jelenti, hogy a megelőző hónapoz viszonyítva, vármegyénk közegészségügye kielégítő volt, sőt javulás észlelhető, a mennyiben a légzőszervi és különösen a nyári időszakban rendszerint nagyobb számban jelentkező emésztőszervi bántalmak aránylag igen kevés esetben képezték orvosi kezelés tárgyát s a hevenyfertőző betegségek is kisebb mérvben fordultak elő. A szentgyházassalóhalvi körorvos, aki az idény alatt fürdőorvos is — 10,087. sz. kézi-gyógytár tartására engedélyt nyert s hasonló szám alatt erről a belügymin. jelentés történt.

A vármegyei közoktatásban 164 betegét ápolnak s ezek közül 38 férfi és 32 nő gyógyulva, 3 férfi és 4 nő javulva, 2 nő gyógyulatlan távozott; 1 férfi és 3 nő pedig meghalt. — Sziklay P. Gyula kir. s.-tanfelügyelő adta elő ezután havi jelentését. A tanfelügyelőség mult hóban a lefolyt tanévről megbeérkezett ügydarabok elintézésével, részint a közeledő tanévre való előintézkedések megtételével volt elfoglalva. A tankötelesek beiratkozására, az iskolaépületek kitisztítására, a fűtési anyagok és az összes rendtartási naplók beszerzésére, az iskolák helyi hatóságai felhívattak, a felekezeti iskolák hatóságai pedig erről hiteles másolatokban értesítettek. Az osztályszaporítás tárgyában felterjesztett iskolákra nézve a vallás- és közokt. miniszteriumtól ezidőszert még nem történt intézkedés, ugyszintén az 1903. évben államosítandó iskolákra nézve sem. Az üresedésben levő tanítói állomások betöltése iránt a kellő intézkedések megtörténtek. — Diemár Károly kir. ügyész jelentése szerint a központi fogházba 2 vizsgálati és 64 elítelt. Kereszturon 6 elítelt, Oklándon 24 s így összesen 2 vizsgálati és 94 elítelt fogoly volt letartoztatva. Molnár Lajos kir. tanácsos, pénzügyigazgató jelentéséből arról győződünk meg, hogy egyenes adóba 9819 K 44 f, hadmentességi díjba 225 K 78 f, bélyeg- és jogilletékre 2066 K 10 f, fogyasztási és italadókba 1334 K 58, dohány-1283 K 49 f és díj-jövedékre 246 K 82 fillérről, összesen tehát 14981 K 21 fillérről kevesebb bevétel volt, mint a mult év hasonló havában. Ideiglenes házadómentességet 8 évre 1, tíz évre 3 és 20 évre 1 esetben (fürdő) engedélyeztek. —

Diószeghy Sámuel kir. főmérnök jelentéséből kitűnik, hogy az összes állami és törvényh. közzutat jók voltak s közlekedési akadály nem fordult elő. A keresztur—szentdemeteri tvh. közzutat a nagy esőzések jelentékenyebb rongálásokat okoztak, de azt a közlekedés megzavarása nélkül gyorsan helyreállították. Az összes építések és szállítások kedvező eredménnyel folynak. — Daniel Lajos közzgazdasági előadó részletes jelentést terjesztett a bizottság elé. Elmondja, hogy a július havi időjárás általában elég kedvező volt. A széna — tíz éves átlagot véve — valamivel kevesebb, de a minőség kitűnőnek mondható és ez helyre pótolja. Az őszi gabona aratása megkezdődött. Legfőbb azonban csak 5 mm. buzát remélhetünk kat. holdankint. A tavaszi gabonák: zab és törökbuza kitűnően állanak, répa és pityóka középen felüli termést ígérnek. Ujabbán is fordultak elő jégverések, melyek több-kevesebb kárt okoztak: Zetelaka, Pálfalva, Oroszhegy, Derzstb. községekben Munkáshány nem volt tapasztalható a folyó évben s ennek oka egyfelől a kedvező időjárásban kereshető. A munkásügy rendezése mindazonáltal elodázatlan szükség. A munkások a törvényben előirt munkásigazolványokkal elenyésző csekély számban vannak ellátva s e miatt a gazdaközönség tetemes károkat és hátramaradást szenved. Nagy baj az is, hogy a gazdasági cselédek könyvet és munkásigazolványt is bírnak s így gazdájukat könnyelműen el-

hagyva, törvényes igazolványt mutatnak és tévutra vezetik a gazdaközönséget. Indítványozza, hogy a fözszolgabírók ezen bajok megszüntetése érdekében felszólíttassanak. — Az állategészségügy mult hóban kedvezőtlen volt. Több helyen járványok léptek fel az állatállományokban — Az előadói jelentéseket tudomásul vették. A tanfelügyelői jelentéssel kepcsolatosan Lázár gróf felemlítette, hogy a benei községi iskolától még abban az időben, mikor a tanfelügyelőség vezetésével meg volt bízva: német nyelven irt jelentést kapott, melyet visszaküldve, az illető iskola igazgatója ismételtén visszatérjesztette német jelentését — egy rakás gorombasággal fűszerezve. Kérdi hogy minő elintézést nyert ezen ügy a belügyminiszteriumba, hova felterjesztést intézett volt az állam nyelvének köteles respektáltatása érdekében. Sziklay tanfelügyelő kijelenti, hogy az ügy még a miniszteriumnál van. A bizottság utasította a tanfelügyelőt, hogy a miniszteriumnál elintézését sürgesse meg és eljárásáról a következő ülésen tegyen jelentést. A közzgazdasági előadó jelentésénél Ugron János pártolta Daniel indítványát s erős vonásokkal jellemezte a székely cselédeket; kijelentvén, hogy tavasz felé, ha mind kalácsal tartják és bármennyire edesgetik is — elhagyják gazdájukat a növekedő napszám s ezzel járó csavargásért. A munkás-igazolványok megkövetelése végett körrendelet megy a fözszolgabírókhoz. A kétszeres igazolvány-kiadása miatt történő kellemetlenségek megszüntetése tárgyában pedig az évközi jelentésekben hívják fel a miniszter figyelmét. A tárgysorozat mintegy 62 pontból állott s letárgyalása majdnem délig tartott.

— **A helybeli Tisztviselői Kör** e hó 31-én este 8 órakor a kör helyiségekben rendkívüli közgyűlést tart, melyre — a tárgy fontosságánál fogva — a t. tag urak minél számosabb megjelenését kéri Embery Árpád, elnök.

— **Esküvők.** Szentgericzei Jakab Erzsi, Jakab Gyula, vármegyénk nyug. alispánjának leánya és Fels Hinléder Jenő dr kovásznai ügyvéd mult vasárnap tartották esküvőjüket szük családi körben, Kelemen Lajos vármegyei tisztügyész házában Sepsiszentgyörgyön, hol a polgári házasság megkötése után, egyházi áldásban Révay Pál ev. ref. pap részesítette az új párt. — Gidályi József városunkból jövő hó 9-én d. u. 4 órakor tartja esküvőjét Klein Rózával Kolpon, mely alkalommal 7 órakor estebéd és utána 9-kor táncvigalom lesz.

— **A székely földmives iskolába** való fölvételről szóló és a „Székely-Udvarhely” folyó évi 26-ik számában megjelent pályázati hirdetményt, melynek határideje e hó 31-én lejár — ajánljuk a nagyközönség figyelmébe.

— **A lengazdasági szaktanár áthelyezése.** A földmivelésügyi miniszter Fűredy Lajos lengazdasági szaktanárt, ki eddig Kassán állomásozott, a közzszolgálat érdekében Budapestre helyezte. A szaktanár felső-erdősor 12. sz. alatt lakik s készséggel szolgál ingyenes fölvilágosítással mindazoknak a gazdáknak, a kik hozzá fordulnak.

— **Az udvarhelyi ev. ref. egyházmegye** e hó 27-én d. e. 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart városunkban a kollegium disztermében.

— **Közsegház felavatási ünnepélyt** tart Szt.-Abraham közzeg e hó 24-én d. e. 10 órakor, mely alkalommal az ottani férfiak a XI. zsolitárt, himnuszt és szózatot fogja énekelni. Imát Péterfi Mihály pap, alkalmi beszédet pedig Gálffy Kálmán járási fözszolgabíró és Lőrincz Beniamin közzgyám 50 éves közzségi szolgálata alkalmából üdvözölő beszédet Pallfy Jenő dr szolgabíró mond. Ezután közebed, este 5 órakor dalestélylyel egybekötött táncmultság és 10 órakor házias vacsora lesz. —

— **A városunkban** időző Szécsi festőművész cesetjé alól újabb mű került ki. Nagy Lajosné trappans hasonlatossága képe ez. A juristák estélyén bemutatta e művét s a sok dicséret, melyben a közönség részesítette, bizonyára csak alkalmi fogja Szécsit, hogy e teren sikereit még szaporítsa.

— **Villámcsapás és jégeső.** Az e hó 9-én d. u. hirtelen előtört vihar áldozatot kívánt. Az oroszhegyi templom tornyába a villám becsapott s az ott harangozó sekrestyést négy fiával együtt le-sújtotta. Az apa mintegy negyedóra mulva magához tért s felélesztette gyermekeit is. A nagy ijedségen kívül más bajuk nem történt. Azonban a lehullott jég az őszi és tavaszi terményekben jelentékeny károkat okozott.

— **Nyugta.** Az egyetemi hallgatók mult szombati estélyere 4 koronát küldött Lakatos Tivadar joghallgató Hargita-fürdőről szerkesztőségünkhez. Rendeltetési helyére juttatjuk.

— **Királyunk születése napján**, holnap (hét-főn) ünnepi szent-mise lesz d. e. 9 órakor a plebánia templomban, mely alkalommal a róm. kath. dalkör is énekelni fog. Tíz órakor az ev. ref. egyházbán tartják meg az ünnepi isteni tiszteletet,

Egyházi élet.

Egyházköri közgyűlés.

H.-Karácsonfalva, aug. hó.

Az udvarhelyi unitárius egyházkör e hó 6-án tartotta meg évi rendes közgyűlését a gyepesi egyházközségben. A betegség miatt hiányzott 2 pap- és egy tanítón kívül a papság és tanítóság teljes számmal jelen volt, ugyszintén minden egyházközségnek a képviselője is. Az ily szép számú hivatalosok jelenlétében nyitotta meg a közgyűlést az egyh. elnök Kisgyörgy Sándor esperes. Társelnök volt László Domokos kir. törvényszéki bíró, felügyelő gondnok. A tagok számbavétele után a múlt évi közgyűlés egyes határozatait olvasta fel Pál Ferencz köri jegyző.

Az esperesi terjedelmes jelentés nemcsak hü képet adja az egyházkör egy évi életének, munkálkodásának, hanem általában öröndetes. Ebből csak a következőket emeljük ki. A kör lélekszáma: 12.645. kereszteltetett fiu: 192. leány: 192. összesen 384, meghalt fi-nemü: 143. nő: 153, összesen 296; konfirmált 70 fiu, 99 leány, összesen 169; házasságot kötött tisztán unitárius: 78 pár, vegyes vallású: 22 pár; egyházunkba tért: 6 férfi, 7 nő, összesen 13; fölünk más vallásra tért: 4 férfi, 1 nő, összesen 5; házasságát 2 pár nem áldatta meg egyháziilag (Szt. Pál és Lokod); egyezés 1 esetben jött létre, vallásunk javára. Bevétel volt: 25.674 K 05 f. Kiadás: 22.710 K 02 f. Maradvány: 2964 K 03 f. A kör különböző alapjai 87685 K 92 fillért tesznek és pedig: közalap 23834 K 08 f. magtár-alap 556 K 87 f. kepe-alap 41714 K 87 f. építkezési-alap 1083 K 34 f. regale-alap 800 K, orgona-alap 124 K 49 f. torony-alap 1698 K 04 f. iskola-alap 4407 K 42 f. vegyes 1050 K 48 f. Az egyházközségnek van 13430 K 22 f terhe s tiszta vagyona 74.255 K 70 f. A magtárakban van 1496 hl, 51 liter különböző gabona. Adomány, ajándék befolyt 2978 K 30 f, ebből Vas István szt-péteri lelkész 700 koronát adott a jánosfalvi egyháznak bold. szülői emlékére. A teljesített közmunkák értéke 2432 K. A kör középületei jókarban vannak, kivéve a h.-uifalvi és abásfalvi papi lakásokat, a jánosfalvi, lokodi és recsenyédi templomokat, utóbbi helyen már munkában van és megújul nemsokára Isten dicsőségére s a jövő évi közgyűlés befogadására.

A székely egyl. takarékbukásával érdekelve vannak abásfalvi 2000, kénosi 1440 K 76 f. gyepesi egyházaink 507 K betéttel és 3 drb 100—100 koronával. A kimerítő jelentés tudomásul vétetvén, esperesnek köszönet mondatott azért.

A leérkezett felsőbbbségi leiratok tudomásul vétele után Demeter Dénes előadó referálása alapján a „Papnevelő intézet” és „A kolozsvári konviktus szervezete, szabályzata” elfogadtatott, óhajtván a módosítások keresztülvitelét, hogy így papnevelőink mindenféle kedvezményben részesüljenek. Ez különben a legfőbb egyházi érdek, mert a papi szép és magasztos pálya iránt mind lanyhább az ifjak részéről az érdeklődés. Ennek nem szabad csak óhajtásnak maradni. ez a cardórei, ha nincsenek az egyháznak lelkes, hitbuzgó, apostol szellemű papjai a nép között, mit érnek a palotában tanító professzorok? A népben van az egyh. fundamentuma, e fundamentum pedig meg-ing, omladozik, ha nincs Esaiás, Jeremiás. Ugyancsak ő referálta az „Unitárius egyh. törvényt”, mely az ajánlott módosítások után átment a közgyűlés retortáján.

Harangszóra a gyűlés feloszlott. A megújított csinos templom hófehér boltívei alatt áhitatos ének zendült meg a nagyközönség ajkain. Sándor Gergely derzsi lelkész mondotta a lelket Istenhez emelő szép imát és kiválóan szép beszédet Ján. VI. 66—68 v. alapján a Krisztushoz menetéről.

Esperesnek a gyepesi egyházat üdvözlő beszédére Kádár Lajos helybeli lelkész felelt találó szavakban.

Tíz percnyi szünet után Györfi István tanító olvasta fel az iskolai vizsgákról szerkesztett jelentését, Kovács Imre nev. ügyi biz. elnök a nyári vasárnapi tanításról; Kriza Sándor ig.-tanító a segélyezésekről; Péter Sándor p. ü. biz. elnök a pénztárról.

Jakab Gyula nyug. alispán — áttévén lakását más megyébe — lemondott a felügyelő gondnoki állásáról, melyet 20 éven keresztül buzgósággal és szeretettel töltött be. A lemondás sajnálattal vételt tudomásul s a hosszas, hü szol-

gálatért jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott. A székelykereszturi tanítóképző intézet III—IV. év növendékei ünnepekre legatusok gyanánt kéretnek ki az egyes egyh. községekbe, hogy ezáltal is a viszony a tanítók és az egyházak között erősíttessék. Dombi János indítványára a kereszturi algyimn. kiegészítése kérelmeztek, míg a Demeter Dénes indítványa alapján felkéretik a vármegyei alispán, hogy a korcsmai zárórák. vasár-ünnepnap tánczok és téli falusi fonók korlátoztassanak; míg a kevésbé korlátolt korcsmák Moloch gyanánt nyelkik le a székely verejtékes keresményét, másfelől a tánczok s főleg a fonók az erkölcselenség melegágyai mai napság.

A jövő évi zsinat egyh. körünkben tartatván meg, a rendező-bizottság megválasztatott: elnök lett Daniel Lajos földbirtokos. alelnök Kisgyörgy esperes, tagok: Ajtai János, Demeter Dénes, Kovács Imre, Pál Ferencz, Vári Albert lelkészek, Györfi István, Kriza Sándor tanítók és Máté János vargvasi jegyző.

Az idő nagyon előre haladván, a jegyzőkönyvi hitelesítő bizottság kinevezése után esperes be-zártta a közgyűlést. D. u. 3 óraker közébed volt. Ha a kettős elnökség által bölcsen vezetett gyűlés tárgyalása mindenben mintaszerű volt, ugy az ebéd izléses és az elhangzott pohárköszöntők fűszeresek, szellemesek. A papi lak udvarán épített sátorban kedélyes hangulat uralkodott. Az első köszöntőt az esperes mondotta a püspökre. László Domokos id. Daniel G. és br. Horváth K. főgondnokokat éltette. Vári Albert a 30 éves papot, körünk szeretett esperesét: Kisgyörgyöt. Sándor Gergely (derzsi) László D. és Jakab Gv. f. ü. gondnokokért ivott, Péter Sándor Gál Ferencz jegyzőért, Demeter Dénes éltette a Daniel család képviselőjét: Daniel Lajost, Kisgyörgy S. dr. Szolga Ferencz tanárt, ki a kereszturi iskolát ajánlta meleg szeretetünkbe. Demeter Dénes Sándor János igazgató-tanárt köszöntötte, ki 30 évet töltött az intézetnél s ebből 25 évet, mint igazgató. László Domokos László József tanár (gyepesi születésű) felgyógyulásáért, Nagy Sándor tanító a jelenlevő hölgyekért, Vas István a szónokért, Ajtai János Vas István 37 éves papságáért, derzsi Sándor Gergely két irodalmi emberünkért: Vári Albert és Demeter Dénes lelkészekért, Pál Ferencz a képviselőkéért, esperes a gyepesi egyh. községért s a papi családért mondtak toasztot, Péter Sándor Városlavára az aug. 24-iki torony, harang szentelésre hívott meg humoros pohárköszöntőben.

Lelkes szavak hangzottak el a székelyudvarhelyi unitárius templom építése ügyében, s mindnyájan azt a vágyat vittük magunkkal haza, hogy az mielőbb felépüljön!... Akkor lesz még ünnep, ünnep... a megyében. Add megérünk jó Atyánk!!

D. D.

Csarnok.

Mi a spiritizmus?

(2-ik folytatás.)

Bekövetkezett az 1848. év, mely Európára a hajnalhasadását meghozta, de meghozta azon jelenségeket is az Oczeánon túlról, melyeket az emberiség addig félreismert, később elnyomni akart, kigunyolt.

Igen, Amerikában történt az első érintkezés a szellemvilággal, amely nyilvánosságra jött és általános feltűnést keltett. Érdemes, hogy részletesen előadjam, mert ez képezte a mai nagy rohamossággal fejlődő és terjedő spiritizmus kiindulási pontját.

Fox János 1847. december havában Rochester városból New-York államban (Hydeswille nevű falu) egy kis bérelt házba költözött, mely hosszabb idő óta lakatlan volt, mert az azelőtti bérlők a házban untalan előforduló zaj, kopogás, láрма miatt a lakók nem bírtak nyugton maradni, melyek minden éjjeli nyugalmukat, alvástuk lehetetlenné tették; a zaj okát azonban sehogy sem bírták kipuhatolni, — miért is az volt az egész vidéken elterjedve ezen házról, hogy benne kísértetek vertek tanyát s azok tartják azt hatalmukban.

Fox János azonban, ki buzgó keresztény volt, nem törődött ezen hírekkel; nem hitt a kísértetekben, de annál inkább bízott az Istenben, bérbe vette a házat, melyben a korábbi lakosok

által észlelt zaj a buzgó imádságok daczára is minden éjjel ismétlődött ajtón, falon, ágyon, asztalon, széken, padláson stb. leginkább azon szobában, melyben 9 éves Kata és 12 éves Margit leánykaik tartózkodtak és háltak; okát azonban ők sem bírták felfedezni, pedig a zaj és kopogások hova-tovább s még nappal is és a kis leánykák játszótársai jelenlétében is mindig erősebben voltak hallhatók.

Igy mult el néhány hónap.

1848. márczius vége felé a kopogás és zaj oly kiállhatatlanná vált, hogy amiatt Foxék családjá sem bírt aludni s nyugalmat lelmi, mire elhatározták, hogy nagyon korán lefeküsznek, hogy mire a zaj megkezdődne, magukat kialhassák, a leánykákat lefektették s inték, hogy ha ismét lesz is kopogás, ne engedjék magukat az által zavartatni, csak aludjanak nyugton, hisz tudják, hogy így sincs mitől félniök. De alig hagyták el a szülők a szobát, a láрма s kopogás erősebb lett, mint valaha, ugy, hogy sietve tértek vissza a gyermekekhez, kiket már az ágyban ülve s egymással vígan beszélgetve és nevetgélve találtak a nélkül, hogy a legkisebb félelem vagy ijedtség látszott volna rajtuk.

Nem félték a leánykák, mert reájöttek, hogy az a kopogó valami látja is őket, hallja is beszédüket és kívánatokra ugy kopog, amint ők akarják.

— Tégy ugy, mint én teszek — szolt a kis Kata és kezeit néhányszor összecsapta, rendszeres tapsolásokat csinált, mire annyi koppanás hallszott, a hányszor a kis leány tenyerével tapsolt — és ez többszöri ismétlésre is így történt.

Ekkor a kis leány ugy tett csak, mintha tapsolna, de kezeit nem ütötte össze, tehát hangot nem adott, de a nem láthatott értelmiség még is annyiszor koppantott, a hányszor a leányka a tapsot csak mutatta.

— Hisz ez nem csak hallani tud, hanem lá is! — mondák az eddig szótlanul bámuló szülők.

Most Foxné legyözvén félelmét, a következő kérdéseket tette fel hangosan a láthatatlan értelmiséghez:

— Tizig tudsz számlálni?

A láthatatlan valami tizet koppantott.

— Hány éves Kata? — Kikopogtatta. Hát a Margit? Hány gyermekem volt? Hány van életben? Hány halt meg?

A kérdésekre a valóságnak megfelelő számú kopogás hallatszott.

— Te, aki kopogatsz, ember vagy-e? — kérdé Foxné. Mire a kopogás teljesen szünetelt.

— Te, aki kopogsz, tulvilági szellem vagy-e? — kérdé ismét Foxné, mire többszörös kopogás hallatszott. (Folyt. köv.)

Hivatalos rész.

Jérványok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 11670., 11750., 11671., 11871., 11890., 11048—902. alisp. sz. Székelyudvarhely város polgármesterének és valamennyi község előljáróságának. Közhirítéssel végett értesitem, hogy a Bágy község loállományában szörványosan uralgott rühkór és a Szent-Erzsébet község sertésállományában járványosan uralgott sertésvész megszűnt s az ezekre vonatkozó zárlatok feloldattak. Ellenben Miklósfalva és Kis-Solymos községek sertésállományában a sertésvész járványosan; Zsombor község bivalállományában a bivalvész szörványosan; Szolokma község sertésállományában a sertésvész szörványosan fellépett s az erre vonatkozó zárlatok elrendeltettek. Székelyudvarhely; 1902. aug. 12-én. Dr. Damokos, alispán.

Eltűnt és felfogott állatok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 10264., 11521., 11825—902 alisp. sz. Valamennyi község előljáróságának. Kérözés végett értesitem, hogy f. évi jul. 1-én a korondi barompiacról oroszhegyi Barabás Mártonnak 1 drb két és fél éves, fehészörű ökre nyomtalanul eltűnt. Közhirítéssel végett értesitem, hogy Zetelaka községben egy 2 éves szerű pejszörű, herélt csikó — július 13. óta; kápolnásaláhfalvi Péter Sebő-

tyén határ-
ló (mind a
udvarhelyen

Mások
k ö r r e n d

szerencsétle-
térítési igé-

Valamennyi
zós külügy-
fordul elő,

Egyesült-All-
a vasuton v-

a községi-
magyar vag-

kérvénynyel-
adójukhoz,

az amerikai
íránt. Ezen

kerülnek le-
sulátus elé,

vesztegetés-
hatatlan üg-

vagy egysz-
magyar kor-

hogy illetó
közbejárhas-

hogy alkalm-
ségi (kör)

gyelmeztes-
ily ügyben

tendő kérve-
ben a nev

intézzék. H-

A miniszter
niszteri tar-

Meg-
hogy folyó

Székely-Ud-
tartandó re-

jék. Tárty-
Sándor el-

mányi tag-
sz.-rendelet

magánmum-
tárgyalása.

6. Künnle-
mutatás és

lása. 7. El-
leg 48 órá-

nyéd, 1902-
leti elnök.

D? A
dolognak. A

G. I.
erre az évr-

adóhivatalu-
iskolai szük-

lás mellett

A „szé-
mányi öl-

Buda Gyu-

mely szer-

mint aleln-

kötelesség

nyilvános

botránkoz

János ale-

lamint a

folyton ta-

mindenki

magavtse-

vábbi felt-

sitja.

*E

A

E rovatba

Pénz-

megvétele

daczára is
ágyon, asz-
azon szo-
éves Margit
át azonban
s kopogások
kis leánykák
ősebben vol-

ogás és zaj
Foxék csa-
lni, mire el-
sznek, hogy
kialhassák,
gy ha ismét
rat az által
hisz tudják,
g hagyják el
gás erősebb
érték vissza
ülve s egy-
ve találtak a
y jedség lát-

ajóttek, hogy
llja is beszé-
nt ök akarják.
szólt a kis
ca, rendszeres
nás hallszott,
apsolt — és

csak, mintha
e, tehát han-
telmiség még
a leánya a

ud, hanem lá
ámuló szülők.
t, a következő
tatatlan értel-

pantott.
ogtatta. Hát a
ny van élet-
egfelelő számu

vagy-e? —
sen szünetelt.
ellem vagy-e?
örös kopogás

SZ.

e alispánjától.
90., 11048—
os polgármes-
öljáróságának
a Bágy köz-
ralgott ruhkór
sállományában
megszűnt s az
itak. Ellenben
tek sertésallo-
an; Zsombor
sz szörványo-
nyában a ser-
erre vonat-
helyudvarhelyt;
pán.

rhelyvármegye
—902 alisp. sz.
Körözés vé-
én a korondi
ártonnak 1 drb
omtalanul el-
hogy Zetelaka
ü, herélt csikó
Péter Seber-

tyén határbíróval pedig egy barna és piros-szörü-
ló (mind a kettő jegytelen) van felfogva. Székely-
udvarhelyen, 1902. aug. 12. Dr. Damokos, alispán.
Másolat. 67., 63806—1902. B. M. számu
k ö r r e n d e l e t a z É. A. Egyesült-Államokban
szerencsétlenül járt magyar alattvalók netáni kár-
térítési igényeinek érvényesíthetése tárgyában.
Valamennyi vármegyei törvényhatóságnak. A kö-
zös külügyminiszter ur értesítése szerint gyakran
fordul elő, hogy a magyar alattvalók, kik az É. A.
Egyesült-Államokban valamely munkálatnál vagy
a vasuton való utazásnál szerencsétlenül járnak,
a községi- (kör) jegyzők, vagy a lelkészek által
magyar vagy az illetőnek anyanyelvén szerkesztett
kérvénnyel közvetlenül fordulnak volt munka-
adójukhoz, illetve a közlekedési vállalathoz, vagy
az amerikai hatósághoz segély vagy kártérítés
íránt. Ezen beadványok csak a legkritikább esetben
kerülnek lefordítás végett az osztrák-magyar kon-
sulátus elé, mi már maga is szükségtelen idő-
vesztegetéssel jár, de a legtöbb esetben megbiz-
hatatlan ügynökök vagy jegyzők kezébe jutnak,
vagy egyszerűen félredobtatnak és így az osztrák-
magyar konszultátusok nem jöhetnek azon helyzetbe,
hogy illető konfítársaink érdekeinek megvédésénél
közbejárhassanak. Felhivom ennél fogva a czimet,
hogy alkalmas módon intézkedjék, miszerint a köz-
ségi (kör) jegyzők, valamint a falusi lelkészek fig-
yelmeztessenek, hogy ha valamely községi lakos
ily ügyben hozzájuk fordulna, az általuk szerkesz-
tendő kérvényt mindig az illetékes, kétség, eseté-
ben a new-yorki osztrák-magyar konszultatushoz
intézzék. Budapesten, 1902. évi július hó 29-én.
A miniszter meghagyásából: dr. Sélley s. k., mi-
niszteri tanácsos. (11606—902. alisp. sz.)

Meghívó. Felkérem jegyzőegyleti tag urat,
hogy *folyó évi szeptember hó 4-én d. e. 10 órakor*
Székely-Udvarhelyt a vármegye sorozó termében
tartandó rendes közgyűlésen megjelenni szivesked-
jék. **Tárgy:** 1. Jegyzői állás betöltése. 2. Ráduly
Sándor elhunytával megüresedett nyugdíjválaszt-
mányi tagság betöltése. 3. Jegyzői nyugdíj-alap
sz. rendelet módosítvány tárgyalása. 4. Jegyzői
magánmunkálatok díjazásáról szerkesztett szab.
tárgyalása. 5. 1903. évi költségvetés megállapítása.
6. Künnlévő hátralék tagdíjakról beterjesztett ki-
mutatás és azzal kapcsolatos észrevételek tárgya-
lása. 7. Előterjesztések. 8. A közgyűlést megelőző-
leg 48 órával beadott indítványok tárgyalása. Fe-
nyéd, 1902. augusztus 14-én. Gálffy István, egy-
leti elnök.]

Szerkesztői üzenetek.

D? A közölt ügyben illetékes helyen utána járunk a
dolognak. Addig minden irányban türelmet kérünk.
G. I. Alkalmi cikkelyét csak tegnap kaptuk s így
erre az évre későn érkezett. Iskolai nyomtatványokkal ki-
adóhivatalunk nyomdaja bőven el van látva. Mindenféle
iskolai szükségleteit itt pontos és lelkiismeretes kiszol-
gálás mellett szerezheti be.

Nyilt-tér.*

Nyilatkozat.

A „székelyudvarhelyi tisztviselői kör“ választ-
mányi üléséből kifolyólag kinyilvánítja, hogy
Buda Gyula köri tag azon brutális eljárása miatt,
mely szerint azért, hogy Milcsevtis János ur,
mint alelnök vele szemben és a Kör érdekében
kötelességét teljesítette, — nevezett alelnököt
nyilvános helyen megtámadta és inzultálta, meg-
botránkozásának ad kifejezést; még Milcsevtis
János alelnök urnak ugyanezen alkalommal, va-
lamint a „Tisztviselői Kör“ megalakulása óta
folyton tanusított odaadó buzgalma, jóindulata és
mindenkivel szemben kiváló műveltséget tanusító
magavtseleteért hálás köszönetét fejezi ki a to-
vábbi feltétlen bizalmáról ragaszkodásáról bizo-
sítja.

*E rovat alatt közlöttékért felelősséget nem vállal a
S z e r k.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel
8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Pénz-szekrényt — használt, de jó-
karban levőt —
megvételre keresek. Czím e lap kiadóhivatalába.

FRISS FAGYLALT és legfinomabb czuk-
rász-sütemények **Ernszt**
György czukrászatában Székely-Udvarhelyt
(Fötér, piaczsor) kaphatók. Vidéki megrendelések
gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

Fiu- vagy leánygyerekeket

Brassóban egy uri német család, egészséges la-
kásban, finom és olcsó ellátás mellett kosztba
vesz. Tudakozódní **Reisnich Johanna**
mérnök özvegyénél. Lakik: Brassó, belváros, Fe-
kete-utca 8. házszám alatt.

Jó és olcsó asztali és csemegeborok Székely-Udvar-
helyt, Fernengel Gyulánál kaphatók.

REMEKIRÓK

KÉPES KÖNYVTÁRA
igen előnyös részletfizetésre kapható
a „SZEKELY-UDVARHELY“ kiadóhivatalában.

LENGEREBLYÉK legjobb
minőség-
ben kap-
hatók

— darabonként 4 K 40 fillérért —

Papp-Zakor Endre vas- és szer-
számkeres-
kedésében Székely-Udvarhelyt.

KÉPES LEVELEZŐ-LAPOK

nagy választékban úgy hely-
béli felvételek, mint a legszebb tájképek kap-
hatók a „SZEKELY-UDVARHELY“ kiadóhivatalá-
ban (Betegh Pál könyv- és papirkereskedésében
Székely-Udvarhelyt.

Egy korona!

Egy korona!

Féláron kaphatók

— mig a készlet tart —

TARCSAFALVI: TÖRT SUGARAK
SZÉKELY HANGOK

czimű, vaskos verskötetei — melyeknek bolti ára
eddig 2—2 korona volt — a „Székely-Udvarhely“
kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv-, papir-, író-
és rajzszerkereskedése) Székely-Udvarhelyt.

KOCSIK

kiváló minőségben és olcsó
árakon állandóan

k a p h a t ó k:

Albert Péter — kovácsmesternél —
Székely-Udvarhelyt.
Használt kocsikat becsérél és kijavit. 6—52

Befőzésre

kajszin- és őszi baracczok,
paradicsom állandóan friss
— minőségben. —

ZÖLDSÉGEK

u. m: édes paprika,
paszuly, tejes törökbuza, új burgonya, fejes ká-
poszta s szezon szerinti főzélékek és friss gyümölcsök
a legelőnyösebb árak mellett kaphatók: **Szabady**
János fűszer- és csemegeüzletében Székely-
U d v a r h e l y t (Fötér, Kossuth-utca szegletén).

Egy 3 éves nöstény kopó

— jó kereső, hajtó és szöktető — olcsó áron
eladó Haurik Alfred sörgyárosnál Székely-
Udvarhelyt.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám 11249—902. alisp.

Pályázati hirdetmény.

A Székely-Udvarhely városi állator-
vosi állás kinevezés folytán üresedésbe

jöven, annak választás utjáni betöltésére
ezennel pályázatot nyitok.

Javadalom évi 600 korona törzsfize-
tés, 200 korona lakbér, a vágatási biztosí-
teendőért szabályrendeletileg megállapított
díj. —

Felhivom pályázni kívánó okleveles
állatorvosokat, hogy kellően felszerelt folya-
modásaikat **folyó évi szeptember hó 20-ig**
bezárólag hozzám annál inkább adják be,
mivel az elkészen érkező folyamodványok
figyelembe vétetni nem fognak.

Székely-Udvarhelyt, 1902. évi július
hó 29-én.

DAMOKOS,

alispán.

DERZSI ÁRPÁD

épület- és
diszmu
bádigos

Székely-Udvarhelyt

(Szombatfalvi-utca, a kerületi betegsegélyző pénz-
tár mellett), elvállal minden e szakmába vágó
munkálatokat, u. m. *torony- és házfedést,*
ócska fedelek kijávitását. Raktáron tart
mindenféle konyha eszközöket, házi szükség-
leteket, kertészeti cikkeket és fürdőkáda-
kat. Vidéki megrendeléseket lelkiismeretes pon-
tossággal teljesít. — *Költségvetéseket díjtala-*
nul elkészít. 7—26

LEGFINOMABB DOBOZOK-
CSONTLEVELPAPIRÉS
BORITÉKOKBAN

BETEGH PÁL könyv-, papir-, író- és
rajzszerkereskedésében

SZEKELY-UDVARHELYT, KOSSUTH-UTCZA

nagy mennyiség lévén

legolcsóbb árak mellett kapható.

„KEGYELET“

disztemetkezési intézet

Székely-Udvarhelyt, a Fötéren,

Barcsay Károly

divatüzletével egybekötte.

Temetkezéseket úgy helyben, mint
vidéken legpontosabban, a legegyszerűbb-
től a legdiszesebb kivitelig eszközöl.

Templomok, kápolnák és termek,
sőt egész udvarok gyszabonását is el-
vállalja. Hullákat exhu máltat s bárhonnán
elszállítat. Raktárt tart fa- és ércz-
koporsókból, szemfödleket-, párnák-, sza-
lagok- és egyéb gyszakellékekkel min-
dig nagy választékot. Uj gyszakoesik
fényes felszerelésekkel, testörök s az
összes temetési személyzet ruhazata tel-
jesen magyar. Főelve: olcsó és pontos
kiszolgálás. 27—52.

Sz. 5917-902. szb.

Pályázati hirdetés.

A nagygalambfalvi körjegyzői állásra — mely következő javadalmazással van egybekötve: évi fizetés 800 K, anyakönyvvezetői tiszteletdíj 100 K, irodai átalány 60 K — pályázatot nyitok.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérésüket f. évi augusztus hó 20-áig hozzám annál bizonyosabban adják be, minthogy a később beérkező folyamodványokat figyelembe venni nem fogom.

Székely-Keresztur, 1902. évi július hó 22-én.

3-3

GÁLFFY, főszolgabíró.

NÉVJEGYEK, MEGHIVÓK, TÁNCZVIGALMI ÉS ESKÜVŐI

jelentések s mindenféle könyvnyomdai munkák gyorsan és lelkiismeretes pontossággal készülnek a „SZÉKELY-UDVARHELY” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv- és újságkiadó vállalata) Székely-Udvarhelyt.

Gyászjelentések nagy választékban, olcsó árak mellett Vidéki megrendelések legrövidebb határidőre, esetleg a beérkezés napján elintéztést nyernek.

KADAR-ÜZLETET

van szerencsém a n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlani. — **Raktáron** tartok: boroshordókat, fenyőkádakat, csebreket, kártyákat és dézsákat. — Elvállalok gyári, raktár- és pinzeberendezéseket pontos és szolid kivitelben. — Javításokat gyorsan és olcsón teljesítek. — Hordók hitelesítését is elvállalom. — Szíves pártfogást kérve, vagyok kész szolgálattal:

Magyari István,
kádár-mester.

5-25

NINCS TÖBBÉ SERTÉSVÉSZ!

Ha valamennyi sertéstartó gazda a Somogyi Géza-féle 13652. sz. a. szabadalmazott, kipróbált és a Nagyméltóságú magyar királyi földművelésügyi miniszter ur által, egyetértően a Nagyméltóságú magyar királyi belügyminiszteriummal 52972/III. I. 1901. sz. a. engedélyezett, Somogyi Géza és Huszár Adolf gyógyszerész által készített

állatok emésztését elősegítő tápport alkalmazza.

Egy csomag 18 kr = 36 fillér.

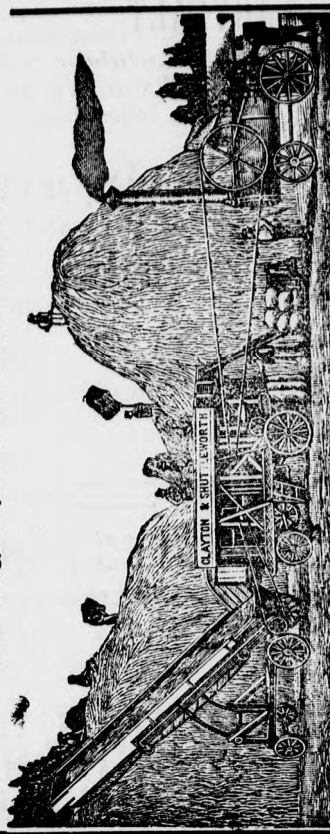
Kizárólagos főraktár Székely-Udvarhelyt: Szabady János

fűszer-, anyag- és csemege kereskedésében.

1-12

Clayton & Shuttleworth
Václav-körút 63. sz.

mezőgazdasági gépjárművek által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gözcseplőgép-készletek
2 1/2 egész 12 lóerős, szalmakaszáló, kaszáló- és arató- továbbá járgány-cseplőgép, lóherce-cseplő, tisztító-rosták, konkolyosók, kaszáló- és arató-gépek, szénnyújtók, boronák.

„Columbia-Drill”
legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálóok, őrítő-malmok, egyetemes acél-ekék.

2- és 3-vasas ekék és minden egyéb gazdasági gépek

Részletes ábrák a gépek működéséről ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk avilág legnagyobb locomobil- és cseplőgép-gyára.

Egyedül valódi angol Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.

Allein echter Balsam aus der „Antizengol-Apothek“ A. Thierry in Pragrad bei Rohitsch-Sauerbrunn.

E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrégebb bajokat. 2. Kitérő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor- s a bél-betegségeket és szagatásokat a testben. 5. Szeliden mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az átvégyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájróhadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűfögést, a száznak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz kiütést, varak, megfagyott s megegett tagokra ruh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében megszünteti a fejfájást, zugást, szagatást, körmögyűlést, fülfájalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apácza védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem gyáramból rendelnek eredeti szab. kartonokban Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona. Bosznia és Herzegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetik széjjel Szétküldés csak előrefizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatású, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetetlen. A valódi centifolium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbánczok eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csont-évesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálla, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömfereg, körömgűlés, a lábna járasközben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt 3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vesésétől s arra ügyelni, hogy a tégelybe be van-e a fenti védjegyem és czégem: **Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyal Pregradában,** égetve.

Ezen gyógyhatásukban fölülmulhatlan két szer nemesak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredménnyel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték- és hatáskülsőlyt ugynevezett pótszerket venni, melyekért a pénz hasznátalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlében kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és czimezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Orangyal-gyógyszertár” Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett. Központi raktár Budapestben Török F. gyógyszerárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógytárban és Bécsben Hradi L. gyógytárban.